

Plan om conflictoplossend vermogen te versterken

Het komt niet goed, we kunnen het goed maken.

Deze woorden van Claudia de Breij kregen vleugels. Want ons vermogen om conflicten op te lossen schiet tekort. Op te veel plekken staat de maatschappelijke vrede onder druk. Rechtspraak en politiek worden overvraagd als conflictoplossers. Data laten zien hoe jaarlijks miljoenen conflicten ontstaan, die ieder vragen om een passend, menselijk, eerlijk en duurzaam antwoord.

Als we dat goed krijgen, ligt winst voor het oprapen. Ondernemers en werkenden die conflicten snel en rechtvaardig oplossen, zijn productiever. De samenleving kan de grote uitdagingen van deze tijd beter aan. Rechten worden beschermd zonder dat mensen daarbij nodeloos beschadigd raken. De economische winst van verhoging van het oplossingspercentage van de huidige 32% naar 80% is berekend op 0,16% van het BNP per jaar ([Ecorvys 2022](#)). Stress en gezondheidsschade nemen af, meer mensen doen mee, sociale cohesie en vertrouwen nemen toe.

We kunnen dit goed maken. Als we doen wat Nederland vaker deed. Routes naar overeenstemming bouwen, die op ongekeerde schaal kunnen werken. De schat aan kennis over rechtvaardige conflictoplossing benutten, zoals Hugo de Groot en Tobias Asser dat in hun tijd deden.

Evidence-based conflictoplossing is een sleuteltechnologie voor democratische samenlevingen die onder druk staan. Internationale experts ontwikkelen *people-centred justice* ([OESO 2022](#)). Sociale wetenschappen, evaluatieonderzoeken en praktijkervaringen leverden al vele bouwstenen. Onze ontwikkelcentra gaan deze kennis valoriseren tot routes uit conflicten die breed kunnen worden ingevoerd.

Daar zullen rechtspraak, overheden en andere conflictprofessionals op termijn graag een bijdrage voor betalen. Want hun bereik wordt vergroot, hun professionaliteit ondersteund, hun productiviteit verhoogd en hun verdienvermogen verbeterd.

We richten ons op zeven conflictgebieden die zich steeds weer manifesteren: schaarse ruimte, samenwerking in het MKB, familieconflicten, schuldsaneringen, buurtoverlast, effectieve strafrechtelijke interventies en herstel bij letsel of grootschalige misstanden. Implementatie, organisatorische inbedding en route-financiering zijn verankerd in het programma. Een centrum met internationale top-expertise zorgt voor reguleringsmodellen die continue verdere innovatie van routes moeten borgen.

We tonen aan dat in de huidige setting private/publieke co-investeringen niet reëel zijn. Een impuls van €22 miljoen per jaar doorbreekt deze patstelling en versterkt Nederland's unieke propositie van vrede en recht.

Consortium Versterkt conflictoplossend vermogen

HiiL, STAB, Rijksuniversiteit Groningen, TU-Delft, Zuyd Hogeschool, Leiden Universiteit, Verwey-Jonker Instituut, Utrecht Universiteit, Gemeente Den Haag, Vrije Universiteit, Radboud Universiteit, Hogeschool Utrecht, SKGZ, stg. Samen Recht Vinden, Arizona State University, World Justice Project, The Hague Humanity Hub, Dutch Legal Tech, CILC, The Hague & Partners, stg. Museon-Omniversum

Versterkt conflictoplossend vermogen

NEDERLAND LOOPT VAST

ROUTES NAAR OVEREENSTEMMING GEVRAAGD, OP ONGEKENDE SCHAAL

Om in schaarse ruimte transitie te realiseren (energie, woningen, natuur, klimaat, agrisector)

Om ondernemers te bevrijden uit slopende conflicten

Om veilig verder te kunnen na misdaad

Om verhoudingen te herstellen na letsel of grootschalig onrecht (Toeslagen, Groningen)

Om conflicten te stoppen die generaties voortslepen (jeugdzorg, geweld, vechtscheiding)

Om uit schuldenproblematiek te raken (600.000 gezinnen)

Van 400.000 overlastgeschillen naar duurzame buurtrede

Nu
Van kastje naar muur

VS

In 2030
Heldere routes

TRAGE TRANSITIES

- 10 jaar van plan naar woning, hoogspanningsleiding of duurzaam agrarisch bedrijf

CONFLICTEN VERSTOREN BEDRIJVEN

- Extra kosten (58%)
- Verlies van klanten of inkomsten (33%)
- Uitloop van werkzaamheden (15%)
- Reputatieschade (14%)
- Problemen met zakenrelaties (10%)

TRANSITIES VERSNELLEN

- Snel en rechtvaardig uitwerken in de lokale gemeenschap

ONDERNEMINGSCAPACITEIT VRIJMAKEN

- Verder kunnen met werk, groei bedrijf, gemeenschappelijke activiteiten
- 0,16% extra groei BNP als breed ingevoerd

JAARLIJKS 5 MILJOEN CONFLICTEN HAKKEN ERIN

- Stress (32% van de probleemeigenaren),
- Slaapproblemen (17%)
- Gezondheidsproblemen (15%)
- Sterke inkomensdaling (7%)
- Relatie met familie en vrienden die lijdt (6%)
- Minder/tijdelijk uit werk (15%, 7% van werkenden)

WELZIJN EN ARBEIDSKAPITAAL

- Minder zorgen, meer zorg voor anderen

RECHTVAARDIGER SAMENLEVEN

- Versterking democratische rechtsstaat (nationaal en internationaal)
- Vertrouwen in elkaar en in overheid

EEN UNIEKE PROPOSITIE ONTSLUITEN

- Dienstverlening voor vrede en recht in Den Haag en Nederland

OVERBELASTE RECHTSpraak

- Gevraagd: 800 rechters, agenten
- Complexe, polariserende procedures, gericht op sancties gedrag
- Afnemende productiviteit

EEN NIEUWE GENERATIE PROCEDURES

- Gericht op herstel, overeenstemming, wat nodig is om verder te kunnen
- Evidence-based
- Passend bij doenvermogen mensen en bedrijven
- Rechters/conflictlopers zijn effectief georganiseerd
- Duurzaam gefinancierd uit bijdragen burgers, bedrijven, overheden
- Evidence-based regulering maakt innovatiekracht vrij uit markt en overheid

ANDERE CONFLICTOPLOSSERS

- Gemeenten, mediators, ADR instellingen, advocaten, hulpverleners en anderen
- Ad hoc probleemoplossing
- Wankele financiering

TRAGE, AD HOC ONTWIKKELING

Pilots, wetgeving, bijsturing door rechtspraak

GESTRUCTUREERDE ENDYNAMISCHE ONTWIKKELING

Via investering €112 miljoen

AFNEMEND GEBRUIK

32% rechtvaardig opgelost via overeenstemming of beslissing

GEWAARDEERD, BETEKENISVOL

80% binnen 1 jaar rechtvaardig opgelost via overeenstemming of beslissing